
Bijvriendelijke natuurontwikkeling in Maastricht

Groene Loper met een gouden ondergrond

Met de ondertunneling van de A2 heeft Maastricht er een bijzonder gebied bij gekregen: De Groene Loper. Waar eerst verkeer langsraasde, loopt nu een groen lint door de stad met een aantrekkelijk, natuurinclusief verblijfsmilieu. Dat wordt verder versterkt met bijvriendelijke beplanting op mergelgrond - het Limburgse goud.

▼ De Groene Loper: een natuurinclusief lint dwars door Maastricht.

Maastricht is een echte 'bijenstad': er komen maar liefst 179 verschillende soorten bijen voor. Nergens anders in Nederland is dat aantal zo hoog. In 2019 heeft de organisatie 'Nederland Zoemt' Maastricht erkend als 'Bijvriendelijke gemeente' omdat de gemeente flink werk verzet om de grote verscheidenheid aan bijensoorten te behouden en de bijen extra leefgebied te geven. Een van de redenen waarom er zoveel bijensoorten zijn, is de aanwezigheid van mergelgrond. Die vormt de basis voor veel bijvriendelijke flora. Peter Alblas,

inwoner van de stad en werkzaam voor

het centrum voor natuur- en milieu-educatie Maastricht en regio (CNME) is hier als bijenliefhebber uiteraard van op de hoogte. 'Een goed voorbeeld is slangenkruid; dat gedijt goed op mergelgrond. Bijen en hommels zijn op hun beurt dol op deze opvallende blauwe zomerbloeiër. Er is zelfs één bijensoort, de slangenkruidbij, die uitsluitend leeft van de nectar en het stuifmeel van slangenkruid.'

Interessanter dan gewone grond

Om de inheemse bloemen op voorsprong te zetten, heeft Alblas er onder meer voor gezorgd dat er mergel werd aangevoerd bij de bouw van een geluidswal in de Maastrichtse wijk De Heeg. Daar is nu een interessante biotoop ontstaan, vele malen interessanter dan met 'gewone' grond. En ook bij de Groene Loper, het groene lint op het voormalige tracé van de A2 (die nu ondertunneld is in Maastricht), vindt natuurontwikkeling met mergel als ondergrond plaats. Ballast Nedam Development is betrokken bij de ontwikkeling van dit gebied, met onder meer woningbouw. Natuurinclusief bouwen is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

René Lecluse van Ballast Nedam Development: 'Met onze plannen werken wij aan een prettige en gezonde leefomgeving in Maastricht. Deze gezonde leefomgeving aan de Groene Loper kent veel aspecten, waar biodiversiteit er een van is. Wij bevorderen de biodiversiteit met een optel-

som van verschillende ingrepen in onze plannen. Zo komt er langs de hele lengte van de vastgoedontwikkeling aan de Groene Loper een groene haag die de voortuinen van de woningen scheidt van de stoepen. Verder nemen we in de gebouwen nestkasten op voor vleermuizen en gierzwaluwen. Komende periode zullen we de nieuwe bewoners in het gebied informeren en enthousiasmeren over het zo groen mogelijk inrichten van de tuinen. Ook stellen wij samen met Vogelbescherming Nederland een speciaal vogelpakket samen. Kopers ontvangen dit bij het krijgen van de sleutel van hun nieuwe woning. Het cadeau bevat onder meer een houten "tiny house" voor vogels en spullen die het leven voor vogels aan de Groene Loper aantrekkelijker maken.'

Vooruitlopend op het 'permanente' bijenlint dat op de Groene Loper moet komen, heeft Ballast Nedam Development vier hectare toekomstige bouwgrond in laten zaaien met inheemse bloemenmengsels. Deze bloemenweelde wist in 2019, naast vele wandelaars, ook al 35 soorten wilde bijen naar het gebied te lokken, waaronder behoorlijk zeldzame. Door een goed beheer zullen dat er komende jaren zeker nog meer worden. Peter Alblas: 'Momenteel wordt een actie voorbereid waarbij een gazon in een bloemenweide verandert. We doen dit door een laag mergel van een halve meter dik aan te brengen, en die in te zaaien met een mengsel van Cruydt-Hoeck. Schoolkinderen helpen de wethouder met inzaaien, buurtbewoners zullen een rol in het aanvangsbeheer spelen. Je mag er zaden verzamelen of gewoon van genieten. We verwachten slangenkruid, marjolein, kleine ratelaar, veldsalie, zwarte toorts, groot streepzaad en vele andere bijen-idolen toe te voegen.'

Mensinclusieve natuur

Peter Alblas ziet zichzelf als 'ecologisch uitbuiters' in de stad. 'Ik zie het menselijk gedoe als onderdeel van natuur; zoals mensinclusieve natuur. En dan wordt het allemaal heel logisch. Een van de soorten verandert de omge-

FOTO: CNME/PETER ABLAS

▲ De grondwal in De Heeg, met onder meer slangenkruid en knoopkruid

ving (door een tunnel te graven of een gebouw af te breken) en de andere soorten reageren. Ik let op wat er in de stad gebeurt, en als er met grond geschoven wordt ben ik er als de kippen bij. Dat geschuif met grond kan ik nooit betalen, dus ik moet de initiatiefnemer overtuigen om het net iets anders te doen, als dat voor de andere soorten beter uitpakt. Sinds de aanleg van Grondwal De Heeg in 2003 en 2004 heb ik een 400 meter lange staalkaart ter beschikking, waar ik aan de hand van de blijvende resultaten kan tonen wat goed uitpakt en wat niet.'

Alblas vervolgt: 'Nogmaals, het gaat om de stad. In een natuurgebied zou ik zoiets nooit uithalen. Ik wil weten wat er op die vrachtwagen ligt, of wat die graafmachine naar boven haalt. In het geval van mergel ging dat als volgt: er werd in Maastricht een nieuw gemeentehuis met parkeergarage gebouwd. Ik wist dat ze 14 meter diep gingen, en dan lagen zand en grind en uiteindelijk mergel zouden opgraven en afvoeren. Precies wat later ook gebeurde met de aanleg van de A2-tunnel. Wat doe je met die lokale bodemsoorten? Het boek Natuurtuinen en par-

ken van dr. Ger Londo heeft me enorm geïnspireerd (en hij vond mij een bofkont vanwege de honderden tonnen mergel die ik zomaar kon krijgen).'

Alblas benadrukt het belang van zand, grind en vooral mergel voor biodiversiteit in de stad. 'Het zijn bodemsoorten waarmee je veel makkelijker biodiversiteit ondersteunt dan met de hier alom aanwezige löss-leem. De mergel (beter gezegd kalksteen, het bestaat voor bijna 100 procent uit kalk) lijkt een soort van zand, bevat geen organisch materiaal, heeft een hoge PH-waarde (ofwel een lage zuurgraad) en droogt makkelijk uit. Dat is hét recept voor als je geen gras wilt. Met de mergel geef ik de diepwortelende inheemse kruiden een veel beter uitgangspunt dan de grassen. Dat scheelt enorm in de beheerkosten.'

Mag het een geultje meer zijn?

Alblas heeft ook tijdens het aanbrengen van de mergellaag het werk nauwlettend gevolgd. 'Natuur heeft een uitgebreid antwoord op variatie, dus die moet ik vergroten. Variatie in vochtigheid, kalkrijkdom, hellingshoek, expositie, etc. Helaas zijn de meeste kraanmachinisten opgeleid om strak en egaal werk af te leveren. Die moest ik dus overtuigen dat er best een geultje mag zijn, en dat het helemaal niet erg is als er wat modder in de mergel terecht komt. Daarvoor moest ik ook naar de uitvoerder, en naar degene die de oplevering doet. Kortom, je moet veel mensen meekrijgen, van politicus tot ontwikkelaar. En intussen de buurt op de hoogte houden. Werk dat ik kan doen omdat Gemeente Maastricht CNME daartoe in staat stelt.' ●

▼ Omwonenden worden nadrukkelijk betrokken bij acties en evenementen op de Groene Loper.

FOTO: PROJECTBUREAU A2 MAASTRICHT/FRED BERGHMANS

WEBSITES

www.a2maastricht.nl
www.development.ballast-nedam.nl
www.cnme.nl
www.mijngroeneloper.nl
www.wonenaandegroeneloper.nl

